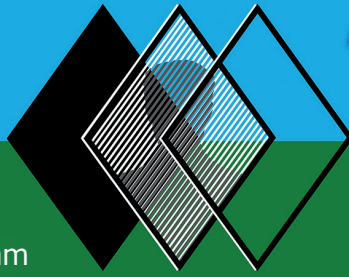

A magyarországi
protestáns egyházak
cigánymisszióinak

negyedévente
megjelenő lapja

2026. 13. évfolyam, 1. szám

TÜKÖR

JAKOB

„Amit tehát szeretnétek, hogy az emberek veletek cselekedjenek, ti is ugyanazt cselekedjétek velük.” Máté 7,12

Istenes cigány képzőművészet

Színek, formák, alkotások, alkotók, műélvezők, műértők és műértetlenek, művészetet pártolók és gáncsolók, mindenképp megajándékozottak, az ajándékot elfogadók és visszautasítók – való világ! Tavaly indított sorozatunkban az istenes cigány költészet morzsáinak segítségével próbáltunk találkozási lehetőséget följajlani, idén a képzőművészet a közvetítő ég és föld, nemzet és nemzet, ember és ember között.

Hit és képiség

A hithez való viszony a cigány képzőművészetben rendkívüli gazdagsággal és árnyaltsággal fejeződik ki. Nemcsak a Krisztus-ábrázolásokban, mint a keresztre feszített, a szenvedő, a világ bűneit magára vevő Megváltó alakjában jelenik meg, hanem tájképekben, a vándorlás motívumában vagy más kulturális szokásrend képi megfogalmazásában is. Ezek az alkotások nem egyszerűen csak teológiai illusztrációk, hanem egzisztenciális vallomások.

Balázs János: Apostoli látomás

Dilinkó Gábor: Jézus a szegények közt

A cigány közösségekben – és így a cigány alkotói közösségekben is – sokszor felmerült már a kérdés, vajon Krisztus képi ábrázolása nem vezet-e bálványimádáshoz? Ez a dilemma nem csupán teológiai vita, hanem élő közösségi kérdés, amely a hit és a művészi kifejezés viszonyát érinti. Heinrich Wölfflin művészettörténeti gondolata segít megérteni, hogy nemcsak az számít, mit mond a kép, hanem az is, hogyan mondja. A stílus a látásmód történeti formája. A cigány festészetben Krisztus arca gyakran a kirekesztett ember arca; a töviskorona nemcsak bibliai motívum, hanem sorsjel.

E dilemma megértéséhez szükséges, hogy nyitottan szemléljük a képzőművészet

formai eszközeit. A festői naiv irányzat, az absztrahálás és a leegyszerűsítés ereje különös hangsúlyt kap ebben a közegben. A formák tudatos vagy ösztönös egyszerűsítése nem a szakralitás csökkentését jelenti, hanem annak közvetlenebb megélését. A képi redukció nem hiány, hanem koncentráció: a lényeg kiemelése a mellékesből.

Ebben a látásmódban a szakrális tartalom és a festői egyszerűség egymást erősíti. Krisztus alakjának cigány művészeti értelmezése így válik párbeszéddé: hit és forma találkozásává, ahol a közösségi tapasztalat és a személyes látomás egymást áthatva formál képpé egy belső, megélt hitet.

Balogh Tibor

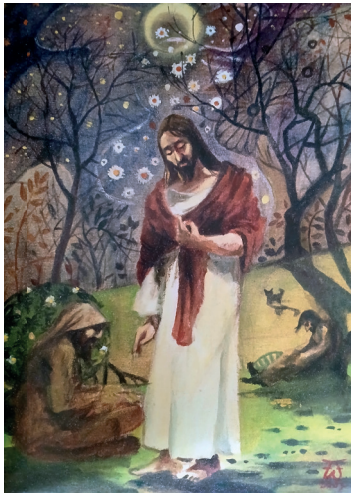
Váradi Gábor: Szentlélek

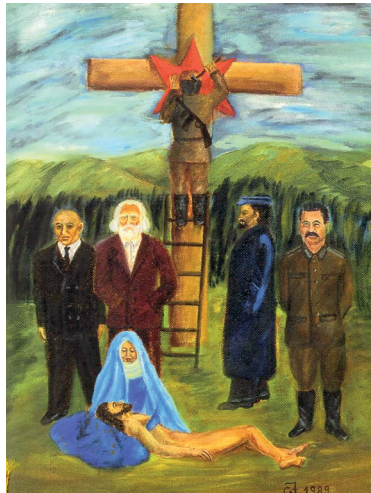
Bori Janó: Krisztus töviskoszorúval a kezében

Szomora Kálmán: Krisztus

Ferkovics József: Jézus visszatér a tanítványokhoz

Csányi János: Keresztrefeszítés

Gyűgye Ödön: Jézus magára veszi a világ bűneit

Péli Tamás: Kisebbségben

Balogh Tibor: Cigányasszony tánc az angyallal

Szentandrassy István: Utolsó vacsora

Nyári-Sárkány Péter: Békítő áldás

Források: Balázs János: Apostoli látomás – Balázs János: Ecsettel és ironnal; Szentandrassy István: Utolsó vacsora <https://reformatus.hu/egyhazi/hirek/felszenteltok-szentandrassy-istvan-siremleket/>; Balogh Tibor: Cigány asszony tánc az angyallal <https://fedelnelkul.hu/2024/06/11/ciganyasszony-tanca-az-angyallal/>; az összes többi kép: Cigány festészet – Magyarország – 1969-2009.